

Länsstyrelsen
Värmland

Riksintresse för kulturmiljövården

Brattfors

Områdesnamn: Brattfors
Områdesnummer: K 6
Kommun: Filipstad
Socken: Brattfors

Sammanfattning

Innehåll:

Masugn, hytta, kyrkby och bruksbebyggelse med bruksherrgård. 1500- till 1900-tal.

Urvalsmotiv:

Vetenskapligt/pedagogiskt. Brattfors tillhör en av Bergslagens äldsta och bäst bevarade tidigindustriella miljöer med hytta och rostugn från 1835 respektive 1847. Typisk hyttort med rötter i senmedeltidens bergshantering.

Beskrivning

Brattforshyttan väster om Filipstad hör till det femtontal hyttor i Värmland som omnämns i 1540 års jordebok och som sedan med kortare uppehåll varit i drift till 1920. Hyttbyggnaden är daterad 1835 och i dess anslutning finns en rostugn från 1840-talet, båda med nuvarande utförande från 1899. Från 1600-talet härrör obetydliga lämningar från hammarbruksepoken samt brukskyrkan i trä. Intill denna har senare utvecklats en för de små bruks- och hyttenheterna kännetecknande bebyggelse med bruksherrgård, missionshus och bostadsbebyggelse. Yngst är den mycket enhetliga gruppen skogsarbetarbostäder som uppfördes under 1950-talet.

Kulturhistoriskt värde

Brattforshyttan tillhör de äldsta och bäst bevarade tidigindustriella hyttenheterna i den mellansvenska bergslagsbygden och representerar från och med 1800-talet medelpunkten i det omfattande Geijerska egendoms- och brukskomplexet. Hyttan, med dess sällsynta blåsmaskin, och masugnen härrör från 1800-talets förra hälft. Tillsammans med 1600-talskyrkan, bruksherrgården och den successivt framvuxna bruksbebyggelsen i övrigt sammanfattas i Brattfors de gemensamma huvuddragen hos Filipstads bergslags många små hytt- och bruksenheter med rötter i senmedeltidens järnhantering och bergsmannaorganisation.

Hot

Ej specificerat.

Skydd

- Hyttan med omgivande byggnader och markområde utgör byggnadsminne enligt Kulturminneslagen (KML).
- Kyrkan och begravningsplatsen utgör kyrkliga kulturminnen enligt KML.
- Del av området omfattas av detaljplan (byggnadsplan).

Avsikter och åtgärder

Nybebyggelse och förändring av befintlig bebyggelse bör prövas restriktivt och med hänsyn till områdets miljökaraktär.

Riksantikvarieämbetets värdetext (1996):

Motivering:

Bruksmiljö med en av de äldsta och bäst bevarade tidigindustriella hyttorna i länet.

Uttryck för riksintresset:

Brukskyrka och andra lämningar från 1600-talets hammarbruksepok, 1800-talshytta, bruksherrgård och bruksbebyggelse från olika tidsperioder. Skogsarbetarbostäder från 1950-talet i enhetligt utförande.

I området ingår även:

-

Övrigt

Riksintresset Brattfors överensstämmer i stort med kulturmiljön Brattfors (184) enligt kulturmiljöprogrammet för Värmlands län.

Referenser

- Kulturminnesvårdens riksintressen i Värmlands län, Länsstyrelsen 1980.

Ändringsinformation

Datum:	Kommentar:
2007-11-05	Huvuddelen av informationen hämtad från 1988 års beskrivning av riksintressen i Värmlands län.
2007-12-10	Beskrivningen av områdets skydd ändrad till aktuella förhållanden och gällande lagstiftning.